

## ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ ДО ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Євтифієв А. С.**

*аспірант кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами  
імені академіка І. А. Зязюна  
Національний технічний університет  
«Харківський політехнічний інститут»  
вул. Курпичова, 2, Харків, Україна  
[orcid.org/0000-0002-5192-548X](https://orcid.org/0000-0002-5192-548X)  
[evtufiev\\_a@ukr.net](mailto:evtufiev_a@ukr.net)*

**Резнік С. М.**

*кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами  
імені академіка І. А. Зязюна  
Національний технічний університет  
«Харківський політехнічний інститут»  
вул. Курпичова, 2, Харків, Україна  
[orcid.org/0000-0001-8310-1242](https://orcid.org/0000-0001-8310-1242)  
[svreznik@ukr.net](mailto:svreznik@ukr.net)*

### **Ключові слова:**

*педагогічний експеримент, організація, організаційна компетентність, організаційна діяльність, спеціальність «Фізична культура і спорт», готовність до організації, здоров'я, фізкультурно-оздоровча діяльність, майбутні магістри, майбутні фахівці фізичної культури і спорту.*

У статті охарактеризовано особливості проведення педагогічного експерименту, спрямованого на визначення ефективності професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів. Розкрито сутність ключових понять «організація», «організаційна діяльність», «організаційна компетентність».

У нашому дослідженні ми зосереджуємося на професійній підготовці майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів, яку визначаємо як складний, системний процес формування професійно важливих знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які забезпечують готовність майбутнього фахівця успішно впорядковувати дії, необхідні для ефективного проведення відповідних заходів.

Педагогічний експеримент проводився у 2023–2025 рр. на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» і Національного університету фізичного виховання і спорту України. Експеримент складався з трьох етапів: констатувального, формувального та контрольного.

Визначено критерії та показники сформованості відповідної готовності: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та оцінний. Охарактеризовано високий, середній і низький рівні готовності майбутніх магістрів до організації оздоровчих та спортивних заходів.

Метою констатувального етапу експерименту є визначення початкового рівня сформованості у майбутніх магістрів фізичної культури і спорту готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів. Організація формувального етапу експерименту передбачала визначення контрольної групи респондентів, підготовка якої здійснювалася за традиційною

методикою, та експериментальної групи, у підготовку котрих запроваджено педагогічні умови професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів. Метою контрольного етапу експерименту є порівняння рівня сформованості готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів у респондентів експериментальної та контрольної груп.

Перспективою подальших досліджень є обґрунтування ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів.

## FEATURES OF THE EXPERIMENTAL STUDY ON THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MASTERS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS FOR ORGANIZATIONAL ACTIVITIES

**Yevtyfiiev A. S.**

*Postgraduate Student at the Department of Pedagogy and Psychology of Management of Social Systems named after Academician I. A. Ziaziun*

*National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

*Kyrpychova str., 2, Kharkiv, Ukraine*

*orcid.org/0000-0002-5192-548X*

*evtyfiiev\_a@ukr.net*

**Reznik S. M.**

*Candidate of Pedagogical Sciences,*

*Associate Professor at the Department of Pedagogy and Psychology of Management of Social Systems named after Academician I. A. Ziaziun*

*National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

*Kyrpychova str., 2, Kharkiv, Ukraine*

*orcid.org/0000-0001-8310-1242*

*svreznik@ukr.net*

**Key words:** *pedagogical experiment, organization, organizational competence, organizational activity, specialty «Physical Culture and Sports», readiness for organization, health, physical education and health activities, future masters, future specialists of physical culture and sports.*

The article describes the peculiarities of conducting a pedagogical experiment aimed at determining the effectiveness of professional training of future masters of physical culture and sports for the organization of health and sports events. The essence of the key concepts – «organization», «organizational activity», «organizational competence» – is revealed.

In our study, we focus on the professional training of future masters of physical culture and sports for the organization of health and sports events, which we define as a complex, systematic process of formation of professionally important knowledge, skills, personal qualities that ensure the readiness of the future specialist to successfully organize the actions necessary for the effective implementation of relevant events.

The pedagogical experiment was conducted in 2023–2025 on the basis of the National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» and the National University of Physical Education and Sports of Ukraine. The experiment consisted of three stages: ascertaining, formative and control.

Criteria and indicators of the formation of appropriate readiness are determined: motivational, cognitive, activity and evaluative. The high, medium and low levels of readiness of future masters for the organization of health and sports events are characterized.

The purpose of the ascertaining stage of the experiment is to determine the initial level of readiness for the organization of health and sports events

in future masters of physical culture and sports. The organization of the formative stage of the experiment provided for the determination of the control group of respondents, the preparation of which was carried out according to the traditional method, and the experimental group, in the preparation of which the following were implemented: pedagogical conditions of professional training of future masters of physical culture and sports for the organization of health and sports events. The purpose of the control stage of the experiment is to compare the level of readiness for the organization of health and sports events in the respondents of the experimental and control groups.

Prospects for further research are to substantiate the effectiveness of pedagogical conditions for the professional training of future masters of physical culture and sports for the organization of health and sports events.

**Постановка проблеми.** Важливою сучасною проблемою теорії та методики вищої освіти є підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту шляхом посилення її організаційного складника. Актуальність проблеми зумовлена необхідністю вирішення важливих практичних завдань, пов'язаних із забезпеченням удосконалення управлінських процесів у сфері фізичної культури, поширенням ідей здорового способу життя у суспільстві, формуванням соціально активних, компетентних фахівців, здатних реалізовувати суспільно корисні ініціативи у сфері здоров'я і спорту.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблеми значущості вдосконалення підготовки майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту в контексті поліпшення здоров'я населення розглядають у своїх працях П.Б. Джуринський, П.Ф. Рибалко, О.В. Семенихіна, Т.Є. Яворська та ін. Проблема розвитку організаційних компетентностей, здатності, умінь та інших властивостей у фахівців різної професійної спрямованості порушується у роботах В.І. Меньяло, Д. Молчанова, С.Г. Пільова, Т.С. Терещенко тощо. Різні аспекти проблеми підготовки до організації заходів у сфері фізичної культури та спорту досліджували А.Д. Ведмедюк, В.М. Зігунов, Б.А. Максимчук, Д.О. Переплютчиков, О.В. Салівон, Т.В. Серман тощо.

Разом із тим у сучасній системі професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту недостатня увага приділяється розвитку у них готовності до організаційної діяльності. У більшості освітніх програм підготовка до організаційної діяльності розглядається побіжно, без достатнього методичного забезпечення, що не сприяє цілеспрямованому формуванню відповідної компетентності. Професійна підготовка до організації спортивних та оздоровчих заходів потребує особливої уваги, оскільки передбачає сформованість комплексу знань, умінь та здатностей здобувачів освіти. Це зумовлює потребу у проведенні експериментальної

перевірки ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих і спортивних заходів.

**Мета статті** – охарактеризувати особливості експерименту з перевірки ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Ефективність професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організаційної діяльності дає змогу визначити педагогічний експеримент. Загальні засади організації експериментального дослідження висвітлюються у працях [1; 3; 4; 6; 7].

У дослідженні нами було проаналізовано та уточнено поняття «організація», «організаційна діяльність» та «організаційна компетентність». Зокрема, під поняттям організації розуміємо процес, який передбачає сукупність цілеспрямованих дій людей із упорядкування окремих елементів у доцільну єдність, установлення кількісних і якісних просторово-часових зв'язків задля успіху організованої діяльності [5].

Організаційна компетентність – це інтегральна характеристика особистості, яка відображає її здатність ефективно планувати, координувати, регулювати та контролювати діяльність, як власну, так і інших, приймати оптимальні рішення, раціонально використовувати ресурси та забезпечувати досягнення поставлених цілей.

Професійна підготовка студентів до організаційної діяльності передбачає набуття ними сукупності знань, умінь, навичок, якостей, мотивів, які дають їм змогу бути підготовленими (мати сформовану готовність) до планування, координації, контролю, прийняття рішень та досягнення цілей у процесі виконання певних завдань. Організаційна діяльність майбутніх магістрів фізичної культури та спорту може бути достатньо широкою і стосуватися спортивної, тренерської, викладацької, виховної тощо сфер.

У нашому дослідженні ми зосереджуємося на професійній підготовці майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів, яку визначаємо як «складний, системний процес формування професійно важливих знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які забезпечують готовність майбутнього фахівця успішно впорядковувати дії, необхідні для ефективного проведення відповідних заходів» [5, с. 39].

Педагогічний експеримент проходив у 2023–2025 рр. на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків) та Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ) і передбачав організацію трьох його етапів: констатувального, формувального та контрольного.

В експерименті взяли участь майбутні магістри спеціальності «Фізична культура і спорт»: спеціалізації «Фітнес та рекреація» і «Менеджмент у спорті» Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ) та спеціалізації «Фізична культура і спорт» Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»). У 2023/2024 н. р. в експерименті взяли участь 119, у 2024/2025 н. р. – 115 осіб денної форми навчання.

Констатувальний етап експерименту проходив на початку навчальних років (2023/2024 та 2024/2025), коли майбутні магістри тільки розпочинали професійну підготовку. Метою констатувального етапу експерименту було визначення початкового рівня сформованості у майбутніх магістрів фізичної культури і спорту готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів.

Проведення педагогічного експерименту передбачало визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості у майбутніх магістрів фізичної культури і спорту готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів. Критерії та показники було уточнено на основі характеристики структурних компонентів відповідної готовності [2].

Таким чином, визначено, що показниками мотиваційного критерію є сформованість мотивації до організації оздоровчих та спортивних заходів та усвідомлення соціальної значущості проведення таких заходів; когнітивного критерію – знань стосовно видів заходів, етапів, алгоритмів організації оздоровчих та спортивних заходів та знань щодо здорового способу життя; діяльнісного критерію – інформаційних, проєктних, комунікативних умінь, здатності до організаційної діяльності; оцінного критерію – здатності до аналізу організаційної діяльності.

Майбутній магістр фізичної культури і спорту з високим рівнем сформованості відповідної

готовності характеризується внутрішньою мотивацією здійснювати організацію оздоровчих і спортивних заходів, усвідомлюючи їх соціальну значущість для забезпечення здорового способу життя, гармонійного розвитку, підвищення рухової активності населення та виконання інших суспільно значущих завдань. У студента спостерігається позитивне ціннісне ставлення до професійної діяльності організатора оздоровчих і спортивних заходів, прагнення до саморозвитку та самореалізації у цій сфері. Він володіє глибокими, системними знаннями щодо видів, завдань, етапів та алгоритмів організації заходів, а також ґрунтовними знаннями щодо здорового способу життя. Високо розвинені інформаційні уміння: студент уміє працювати з різноманітними джерелами інформації, шукає, аналізує, систематизує, узагальнює та критично оцінює отриману інформацію, необхідну для організації заходів. Проєктні вміння виявляються у здатності самостійно створювати алгоритм дій щодо організації заходу, ураховуючи особливості та вимоги до нього. Здатність до організаційної діяльності проявляється в умінні формулювати мету, планувати, залучати людські, матеріальні й фінансові ресурси, координувати дії учасників. Високий рівень комунікативних умінь передбачає здатність до ефективного професійного спілкування для забезпечення організації та проведення відповідного заходу. Студенти проявляють також здатність до аналізу організаційної діяльності, визначають сильні та слабкі боки проєкту, здійснюють рефлексію та окреслюють напрями організаційного вдосконалення.

*Середній рівень* сформованості готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів характеризується наявністю у студентів інтересу до цієї діяльності, проте цей інтерес є переважно зовнішнім або ситуативним. Студент розуміє корисність оздоровчо-спортивних заходів, проте не завжди усвідомлює їх соціальну місію та роль у формуванні здорового способу життя. Знання про види, етапи та алгоритми організації заходів є достатніми для виконання деяких типових завдань, але не є ґрунтовними та системними. Знання про здоровий спосіб життя є неповними. Студенти можуть допускати неprinципові помилки. Практичні вміння частково сформовані: студент може здійснювати інформаційний пошук, брати участь у розробленні проєктів, підтримувати комунікацію в колективі, але потребує допомоги або консультацій із боку викладача чи керівника. Організаційна діяльність обмежується виконанням конкретних завдань без прояву лідерських якостей та ініціативи. Інформаційні вміння розвинені достатньо добре, студент здатен знайти необхідні дані, проте не завжди вміє системати-

зувати або критично оцінити їх. Проектні вміння частково сформовані: студент здатен до створення планів, проте не завжди може логічно вибудувати алгоритм дій чи врахувати всі аспекти організації. Здатність до організаційної діяльності є посередньою: студент може потребувати підтримки у прийнятті рішень і залученні ресурсів. Комунікативні вміння проявляються вибірково, зокрема студенти краще показують себе в інформуванні, ніж у переконанні, під час професійного спілкування. Здатність до аналізу організаційної діяльності є посередньою, оцінювання результатів діяльності здебільшого поверхове.

*Низький* рівень сформованості готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів проявляється у відсутності внутрішньої мотивації та інтересу до цього виду діяльності. Студент сприймає її як другорядну або обтяжливу частину професійної підготовки, не усвідомлює її соціальної значущості та особистісної цінності. Знання мають фрагментарний, несистемний характер: студент не орієнтується у видах і специфіці оздоровчих та спортивних заходів, не розуміє логіки їх організації, не знає послідовності етапів підготовки та проведення. Інформаційні вміння розвинені слабо: студент відчуває труднощі у пошуку потрібних матеріалів, не орієнтується в джерелах інформації, не вміє відрізнити достовірну інформацію від другорядної. Проектні вміння практично не сформовані: студент не здатен самостійно розробити алгоритм дій для організації заходу. Здатність до організаційної діяльності є слабкою. Студент проявляє схильність більшою мірою до пасивності, не проявляє готовності до самостійних дій та наполегливості. Має труднощі у постановці цілей, плануванні, визначенні ресурсів, контролі. Комунікативні уміння слабо розвинені: спілкування є формальним, невпевненим. Здатність до аналізу організаційної діяльності майже відсутня: результати власної роботи не осмислюються, оцінка ефективності заходів не здійснюється.

На формуальному етапі експерименту у процес професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту було впроваджено розроблені та теоретично обґрунтовані педагогічні умови: мотивація студентів до реалізації соціально-культурних та суспільно корисних завдань у процесі організації оздоровчих та спортивних заходів, пов'язаних, зокрема, із забезпеченням рухової активності людей, їх гармонійного розвитку та ведення ними здорового способу життя; поступове набуття практичних знань, умінь та

здатностей для ефективної організації спортивних та оздоровчих заходів шляхом посилення інтерактивної взаємодії студентів в освітньому процесі; застосування методу проекту з метою розвитку інтеграційних, творчих здатностей студентів до організації спортивних та оздоровчих заходів.

Організація формуального етапу експерименту передбачала визначення контрольної групи респондентів (студенти, що навчалися у 2023/2024 н. р.), підготовка якої здійснювалася за традиційною методикою, та експериментальної групи (2024/2025 н. р.), у підготовку котрих і були впроваджені відповідні педагогічні умови.

Після закінчення формуального експерименту було застосовано ті ж критерії та показники з метою визначення рівня сформованості готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів у студентів експериментальної та контрольної груп. Метою контрольного етапу експерименту є порівняння рівня сформованості відповідної готовності у цих групах. Обробка результатів контрольного етапу експерименту дасть змогу визначити статистичну значущість різниці у рівні сформованості готовності до організації оздоровчих та спортивних заходів до та після експерименту у двох групах респондентів та зробити обґрунтований висновок про ефективність розроблених педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів.

**Висновки та перспективи подальших розробок у цьому напрямі.** Таким чином, експериментальне дослідження ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів передбачає організацію констатувального, формуального та контрольного етапів. Охарактеризовано особливості цих етапів, що проходив у 2023–2025 рр. на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» і Національного університету фізичного виховання і спорту України. Визначено критерії та показники сформованості готовності майбутніх магістрів до організації заходів: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та оцінний. Охарактеризовано високий, середній і низький рівні відповідної готовності.

Перспективою подальших досліджень є обґрунтування ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. Методи дослідження в педагогіці. *Енциклопедія освіти*. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 490–492.
2. Євтифіїв А.С. Сутність та структурні компоненти готовності майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. Вип. 94. С. 82–86.
3. Зязюн І. Педагогічне наукове дослідження у контексті цілісного підходу. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 19–30.
4. Поворознюк А.І., Панченко В.І., Філатова Г.Е. Методологія та організація наукових досліджень. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. 194 с.
5. Резнік С.М., Євтифіїв А.С. Сутність професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури та спорту до організації оздоровчих і спортивних заходів. *Імідж сучасного педагога*. 2025. № 1(220). С. 36–39.
6. Основи наукових досліджень / О.Г. Романовський та ін. Харків : Іванченко І.С., 2022. 150 с.
7. Сисоєва С., Кристопчук Т. Методологія науково-педагогічних досліджень. Рівне : Волинські обереги, 2013. 359 с.

## REFERENCES

1. Honcharenko, S. (2008). Metody doslidzhennia v pedahohitsi [Research methods in pedagogy]. *Entsyklopediia osvity*. K. : Yurinkom Inter. P. 490–492.
2. Yevtyfiiev, A.S. (2024). Sutnist ta strukturni komponenty hotovnosti maibutnikh mahistriv fizychnoi kultury ta sportu do orhanizatsii ozdorovchykh ta sportyvnykh zakhodiv [Essence and structural components of readiness of future masters of physical culture and sports to organize health and sports events]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. Vyp. 94. P. 82–86.
3. Ziazun, I. (2011). Pedahohichne naukove doslidzhennia u konteksti tsilisnoho pidkhodu [Pedagogical scientific research in the context of a holistic approach]. *Porivnialna profesiina pedahohika*. № 1. P. 19–30.
4. Povorozniuk, A.I., Panchenko, V.I., Filatova, H.E. (2016). Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen [Methodology and organization of scientific research]. Kharkiv : NTU «KhPI». 194 p.
5. Reznik, S.M., Yevtyfiiev, A.S. (2025). Sutnist profesiinoi pidhotovky maibutnikh mahistriv fizychnoi kultury ta sportu do orhanizatsii ozdorovchykh i sportyvnykh zakhodiv [The essence of professional training of future masters in physical education and sports for organizing health and sports events]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*. № 1(220). P. 36–39.
6. Romanovskiy, O.H. ta in. (2022). Osnovy naukovykh doslidzhen [Basics of scientific research]. Kharkiv : Ivanchenko I. S. 150 p.
7. Sysoieva S., Krystopchuk T. (2013). Metodolohiia naukovo-pedahohichnykh doslidzhen [Methodology of scientific and pedagogical research]. Rivne: Volyn. oberehy. 359 p.

Дата першого надходження рукопису до видання: 19.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 16.09.2025

Дата публікації: 20.10.2025